

20/1-74 *lyvät yslävät - Tammela
Ypajalla*

Kun nykyään ryhtyy valmistamaan poliittista tilannekatsausta, ei ainakaan ole asioista puute. Minäkin yritin miettiä, mitkä asiat teitä eniten kiinnostaisivat ja tein puheeni rungen niistä. *Täsin lasti tuli ihan liian pitkä - sen - alla ja oon*
Ulla Ajattelin ensin kertoa hieman eduskunnan syysistunto-
kauden touhuista, budjetinlaadinnasta, alotteista. Puoluehajanasuus on huolestuttava nykyajan ilmiö, johonka sosialidemokraattisten perusjärjestöjen tuli si ryhtyä miettimään parannuslääkkeitä. Energiapulata olette niinpaljon kuullut, että sen voin si-
vuuttaakin sanomalla vaan, että tällä hetkellä Suomessa varastot ovat täynnä halvalla hinnalla ostettua öljyä. *ja riivuhilla* Mutta pitkällä tähtäimellä öljy on maapallolt vähenemässä. Meillä on onneksi *vasemmistolaiskohtamista* maakaasua ryhdytty aikanaan suunnittelemaan Neuvostoliitosta, mutta ydinvoimalarannuspuuhissamme olemme pahan kerran jäljessä. Ennenkuin 6-7 vuoden kuluttua saamme ydinvoimalaoistamme tarpeeksi *hallinnudelle* *voimaa*, olemme saattaneet joutua vaikeankin energiapulan *ja sitä haistella työttömyyden* kouriin. Viimeiseksi merkkasin tähän *johtantooni*, että kertoisin hieman pyrkimyksistämme *työehtosopimuksien* ~~siksi~~ Maataloustuloratkaisuun viimeistään voikin hallitus taas kaatua, sillä vaatimukset MTK:lla kuuluvat olevan miljaardiluokkaa oltuaan esim. viime *vain* vuonna 400 miljoonaa. Toivottavasti pelkoni tästä osin osoittautuu aikanaan turhaksi., nim. hallitukse hallituksen *hajoamisasissa on ennen* hajoamispeiko.

-2-a

^{an}
Palataksemme ~~siinä~~ surullisen kuuluisaan eduskun-
taan, jossa väki vaihtuu niin suuressa määrin ja
nopeasti, että perinteet ovat heittää häränpyllyä.
Monta kertaa olen miettinyt, mitähan ^{todella, vaittelevat} Fagerholm, joka
oli kaikesta niin muutotarkkakin, tekisi noille
Wennamon puolueen äänillä eduskuntaan tulleeille
suupalteille. ² ~~Minusta~~ ^T tuntuu, että he ovat jotenkin
käsittäneet väärin koko tehtävänsä, sillä eihän
järkevä oppositiokaan joka asiaan räkytä. Skypiläi-
set sekä wennamolaiset ovat ~~niinkuin~~ ^{Heillä} sekakeitos
kaikkien muiden puolueiden edustajista. Niillä
ei kai ole mitään johdonmukaista ohjelmaa, sillä
^{rikkoella} he voivat vuoroon vaatia rukiinhinnan korotusta
ja toisaalta jotain parannusta köyhillekin. Kielen-
käyttö, etenkin wennamolaisilla on ihan tarkista-
matonta. Äänestäjiä ei kansanedustaja saisi arvos-
tella, mutta kyllä minä ainakin toivon, että kaikki
äänestäjät yrittäisivät eduskuntaan saada edustajakak-
^{seurassavalla heikkalla}
seen sellaisen henkilön, joka edes vaalipäivänä
vielä nauttii yleistä arvontaa omiensa parissa
ja on täysijärkisen kirjoilla. ^{Surulla} Kauheita näytelmiä
tuollaiset edustajien ulosajot, mitä SMP:n 3:lle
edustajalle on jo ^{Todella, paljalla, maritunne} monasti pitänyt tehdä. Uskotta-
vasti viime vuoden budjetti ei olisi vielääkään valmi-
jos ne kolme ulosajettua kaveria olisivat joka
momentilla saaneet käyttä ~~seksä~~ ^{vaattelevat} puheenvuoronsa
Ja kun eivät usko edes puhemiestä. ¹¹ Kahdesti piti
eduskuntasali tyhjentää ja vasta sitten edustaja
Lemström lähti kävelemään, kun vahtimestarit
menivät kysymään, että kannetaanko Sinut?

muilestain
Ei ~~minusta~~ eduskunnassa *riidoisia muuta* ~~muuta~~ järjestyshäiriöitä ole ollut ja esim. valtiovarainvaliokunta, johon itse olen kuulunut, on säännöllisesti kokoontunut joka päivä, eikä sieltä koskaan ole ollut montakaa edustajaa pois, vaikka siihen kuuluu muistaakseni 35 jäsentä. Valiokunnassa budjetin käsittely oli melko asiallista. Alotteita tosin oli yli 1200, joista suurin osa oli wennamolaisten toisarvoisia asioita. *til-* Tietäähän sen nyt muutenkin, että aina sitä tientarvetta on Suomenniemellä, muttei niitä kaikkia teitä yhtäaikaa millään pystytä rakentamaan. Olen jokseenkin lakannut tekemästä tiealotteita senjälkeen, kun ensimmäisenä vaalikautenakin myöskin innolla ajoin Urjala-Hämeenlinnan tien aikaansaamista. Pyysin oikein tie- ja vesirakennushallituksen pääjohtajaltakin vastaanoton selittääkseni hänelle, miten mahdottoman tärkeänä täällä *tilon* ~~asuvat ihmiset~~ *asuvat ihmiset* pitivät ~~kunnan~~ *kunnan* tien aikaansaamista. Tolonen oli silloin pääjohtaja. Hän pyysi minut kohteliaasti istumaan ja ~~okkixsikkxSuomenxkakaax~~ ja näytti minulle seinällä olevaa Suomen karttaa ja pisti sitten kätensä näin ja sanoi: Suomen tiekartta olisi tämännäköinen, jos kaikki kansanedustajien esittämät tiet tehtäisiin.

vain Nytkin budjettia käsiteltäessä hyväksyttiin kymmenkunta edustajien aloitetta. Kun olen yksi niistä, joka sai yhden aloitteensa läpi, pitää minun se tietysti mainita, *vaiikka* Se oli pieni, mutta *25.000 ihmirelle* tärkeä asia.

Kyse oli vain

- 3 -

Se oli 500.000 mk Epil~~pe~~psia työklinian toiminnan jatkamiseen ~~Pit~~äjänmäellä. Se on maamme ainoa avohoitopoliklinikka kohtausarauksia sairastaville. Siitäkin sai lehdissä kunnian edustaja Friberg joka teki samasta asiasta suullisen kyselyn ja se tuli esille vasta sen jälkeen, kun valtiovarainvaliokunta oli jo asian ratkaissut, jolloin hallitus vastasi, että he ovat päättäneet ottaa laitoksen valtion haltuun. Sinikka Luja sai aloitteensa perusteella keinomunuaisasemille yli 2 miljoonaa Jorma Rantala ja Uki Voutilainen taisivat olla kaksi muuta, jotka demareista saivat jonkun aloitteensa budjetissa läpi.

Etelä-Suomen nyt jäädytetyistä tiemäärärahoista saimme kaikki Etelä- ja Välisuomen edustajat yhdessä budjetin yleisperusteluihin läpi pönnän, jossa kehoitettiin hallitusta huolehtimaan, että nämä nyt myönnettyt rahat ovat täällä myös käytettävissä heti, kun työvoimatilanne sallii työt aloitettaviksi.

Syksy nahjattiin Seija Karkisen antaman perhepoliittisen paketin kimpussa, joka on puolueemme sosiaalipoliittisen ohjelman mukainen. Minä riitelin ryhmässä, ettei se ohjelma ole oikea, ettei sellainen mitään sosiaalipoliittikaa ole, jossa kaikille annetaan jotain apua samanverran tarpeesta välittämättä. Kun kunnissa kerran on korkeasti

Ikme, ette aktiivisavustuspaas. tavalla antaa kassella
koulutetut sosiaalivirkailijat, niin miksei niiden anneta tutkia, ketkä varmasti tulisivat

meidän

Tutkittaisiin näinpäin

toimeen ilman yhteiskunnan apujakin. Tällöin riittäisi apua ~~sitten~~ *yhteiskunnalta* enemmän sellaisille, jotka sitä varmuudella myös tarvitsisivat. Jos aina kaikkea annetaan kaikille, pelkään, että edessämme on Tansakan tie. Verot nousevat niin ääretömyyksiin, että kansa suuttuu ja äänestää sitä, joka edes lupaa olla hyvin säästäväinen ~~vakkon~~ *puolueella* yhteiskunnan varoihin nähden. Toisaalta varattomat ja invalidit tulevat ~~yhä~~ *myös* katkerimmiksi, kun heille ei ~~riitä~~ *nyt* kuitenkaan tarpeeksi apua tällä systeemillä, että kaikille annetaan kaikkea saman verran. Minä ~~olis~~ *minä* olisin halunnut pidettäväksi ~~erik~~ perhelisälain edelleen voimassa ja sitä kehitettäväksi, niin että sen perusteella olisi voitu todella merkittävästi tukea varattomia lapsiperheitä. Minulle ei ryhmässä annettu lupaa edes puhua tästä asiasta. Ja ~~minä~~ olen mököttänyt nyt siitä, niin etten ole ryhmässäkään sen koommin suutani avannut. Uskon, että Etelä-Hämeen kenttäväki on kanssani ihan samaa mieltä, mutta ~~kukaan~~ *tästä asiasta* tällä ei koskaan mitään esitä eduskuntaryhmälle sen paremmin kuin yksityisille edustajillekaan. *Naiset asialla naisissa lausunnissa* Saisitte ruveta hieman aktiivisemmin kokouksissanne käsittelemään näitä *tärkeitä* maailman yksinkertaisempia perusasioita. Puolueemme sosiaalipoliittisessa työryhmässä, joka ohjelman ~~laatii~~ *esim.*, ei ole yhtään sosiaalisuhteita eikä sosiaalijohtajaa, joka vähän ymmärtäisi, mihin ~~päin~~ apu on suunnattava ja kuinka suuria tulee summien olla.

Tämän sosiaalipakettijupakan jälkeen tuli eduskuntaan puoluekokouksemme EEC:n liittymisen ehdoksi asettamat suojalait. Niistä muutamat olivat esillä kolmeenkin kertaan, kun aina jossakin vaiheessa meni esitys metttään. Ensimmäisellä yrityksellähän esim. kaikki kommunistit vastustivat niitä, kun väittivät, että niiden turvin Suomi liitetään EEC:n johon liittymistä he kynsin hampain vastustivat. *Emmehän meidän tiedä, onko se annus maallamm.* Mutta vielä pari viikkoa sittenkin 11 stalinistia äänesti hintasulku ja hintavalvontalakia vastaan. En tiedä, millä perusteella. *laitivat* Nyt oli *emmehän me sos demit* muka liian mietoja, mutta ~~ei hän me niistä~~ yksin määräämään päästä. Ne saatiin nyt lopulta kuitenkin kaikki säädetyiksi, vaikka useimmat niistä ovat n.s. kassa kaappilakeja, joita käytetään vain tarpeen tullen, kuten esim. vientimaksulaki. Sensijaan hintavalvontalakia tulisi hallituksen tehokkaasti ryhtyä käyttämään, ettei aiheettomia hintojen korotuksia pääsisi Vuokralaki muutettiin sellaiseksi, että valtioneuvosto kerran vuodessa tarkistaa vuokrasuosituksiset ja riidat ratkaistaan erityisissä vuokraoikeuksissa. Investointiverolaki meni yli vaalien, mutta nykyine on voimassa ainakin syyskuun loppuun saakka.

Kepu on saanut muuten hyvin läpi hallitusohjelma otettuja kohtia, *an* kuten luopumis-*10%* korvauslaki, joka nyt vietiin läpi *anlaman* Paasion hallituksen esityksen mukana. Maatalouden vuosilomajärjestelyyn oli budjettiin varattu 25 miljoonaa viimekeväisen maatalousratkaisun sopimuksen mukaisesti. *vaihtaka isännät* *varmaan nyt saavat olla tyäisina, sillä mistä ne*

Sukupolvenvaihdoseläkelain sopivat SAK, STK ja MTK keskenään ^{vuosittain} hallitusneuvottelujen aikana, muka keventämään eläkepatin riisumista kohtuullisiin mittoihin. Luopumiseläkelaki ja luopumiskor molemmat annettiin Paasion hallituksen aikana, mutta luopumiseläkelakiin tehtiin muutoksia viime keväisen maataloustuloratkaisun yhteydessä.

Sos. demarit eivät nauttaneet näillä laeilla mitään.
Jaa, a. Maatalousratkaisuoimusten teossa olisi muuten mallia SAK:llekin, mihin sopimuksissa kannattaa kiinnittää huomiota. ^{sosiaalisiin asioihin} Palkankorotuksesta tuskin jää montakaan penniä käteen, ellei mene maataloushintojen ja verojen jälkeen palkka pak- kasenpuolelle, niin hyvä on. Mutta nytkin käytävissä palkkaneuvotteluissa pitäisi enemmän kiinnittää huomiota sellaisiin vaatimuksiin, joista myös palkkatyöväki myöhemmin hyötyy, kuten esim. äitiysrahan maksamisajan pidentäminen puolella, esim. puoleen vuoteen nykyisen 3 kuukauden sijasta muullakin eduskunnan säätämällä ^{sosiaali-} lainsäädännöllä voidaan asioita auttaa, esim. TEL-eläkkeiden alin eläkeprosentti pitäisi nostaa vähintään 33 %:n samoin osaeläkkeen pohjaprosenttia nostaa, rintamasotilaeläkkeisiin voitaisiin ~~saatia~~ ainakin niille ikäluokille jotain hyvitystä, jotka joutuvat olemaan siellä jossakin sodan alusta loppuun saakka, ~~kuten ikäluokat 1920:stä lähtien~~, lomaaikojen joustamiseen voitaisiin myös mennä *lomalomia pidentämällä.*

Ja jotain pitäisi tehdä, ettei ^{jatkuvasti} niin pienistäkin ^{palkka} tuloista menisi niin paljon veroa. Toisin sanoen monen kannattaisi tyytyä ^{hän} entiseen palkkaan, jos ~~siihen~~ pääsisi vähemmällä verolla kuin mitä nykyisin menee. Valtion verotulojen vähennys tietää sitä, ettei hallituksen pidä hassata niin paljon rahoja sellaisiin menoihin, joita monet ihmiset itsekin pystyisivät maksamaan. ^{starhinta} ~~Palkkaverotus~~ ^{pitäisi lisätä; vähä} on kaikille jo nykyisin mielestäni riittävän ankaraa, kun vertaa sitä esim. maatalouden ja metsätalouden verotukseen. Metsää saa myydä verovapaasti vaikka useammalla sadalla tuhannella vuodessa, jos kuka on onnistunut sitä isältään perimään. Sen hankinnassakaan monen ei ^{sis} ole tarvinnut selkäänsä hikoilluttaa, niinkuin ^{myöskin} monessa ammatissa pitää palkkatyöläisen olla aina otsa hiessä. Nyt pitäisi mielestäni palkkaneuvotteluissa olla neuvottelijajyrkkänä verojen korotuksia vastaan. Keskitettyyn työehtosopimukseen pitäisi ehdottomasti päästä. Kai kaikki nyt jo uskovat, mihin liittokohtaiset vievät. Suuri osa tästä inflaatiosta on Suomen kansan itse itselleen aiheuttamaa, ulkolaisille hinnoillehan emme mahda mitään ja useassa maassa inflaatio pyörii yhtä hyvää vauhtia kuin meilläkin.

Pitäisi olla pitkäaikaiset ja pystyvät hallitukset ja kovat talouspolitiikat valtakunnan peräsimessä. Ja eduskunnassakin pitäisi kaikkien olla hyvin informoituina ja puhaltaa yhteen hiileen, eikä aina kinastella, kuten suomalaiset yleensä tekevät keskenään.

Vaikka tulisikin energiapula ja työttömyyttäkin, mitä se ~~ih~~man muuta aiheuttaa, on meillä kuitenkin rauha ja hyvät suhteet joka puolelle ulkovaltoihin. Tiedämme, kuinka monessa paikassa maapallollamme ~~pa~~haillaankin puhutaan vain asein. *Kyövelään jätet*
simasi kuoleman

Mutta puoluehajajaisuus meillä on pahasta. Eduskunnassa edustettuina on nyt jo 10 puoluetta, vaikka 3-4 hyvin riittäisi. ~~Ne~~ ~~justiin~~ ne pikku-puolueet sitä sähinää ja rähinää siellä aina aikaan saavat, kuten perustuslailliset ja wennamolaiset.

Nyt kaivataan erikoisesti puolueemme perusjärjes- töissä asioihin-muihinkin kuin kunnanvaltuuston esityslistaan- paneutumista. Tarkoitin, että perus- järjestöjen olisi aktivoitava toimintaansa, *ja monipuolisitloa* kutsut- tava useammin oman puolueen kansanedustajiakin sel- vittämään kulloinkin esilläolevia a asioita ja sit- ten evästettävä heitä. Uskon, että tavallisilla ihmisillä, jotka itsekkin ovat tosissaan olleet tekemisissä myös puutteen kanssa, on monasti paljon terveemmät ja selkeämmät kannat asioiden ho- tamiseen kuin nuorilla maistereilla, joita meidän- kin puolueemme työryhmät ovat täysi. Hyvähän se on, että myös kirjanoppineita tulee puolueeseem- me, mutta mielestäni puoluetoimikunnan tulisi myös valita käytännön työntekijöitä jokaisen työryhmän mukaan. *Perusjärjestöt voisivat siltä painostaa* Enemmän kaivattaisiin myös yhteistyötä puoluetoimikuntamme ja eduskuntaryhmän välille jo asioiden suunnitteluvaiheessa, sillä yksi ja toinen kansanedustaja voi turhaantua, kun ei enää saa edes

mielipidettään esittää, puhumattakaan, että olisi virallisesti oman hallituksen esitystä vastaan. Hallituksen esitykset meitäkin koskevista asioista annetaan ensin komiteamietinnön pohjalta, koska meillä ei ole vakinaisia lakien valmisteluvirastoja, kuten esim. Ruotsissa, Kun komiteoista puuttuu kokonaan käytännön työntekijät, esim. sosiaalipolitiikkaa koskevista komiteoista, eivät ne aina kaikilta kohdin vastaa käytännön tarvetta. Ministerit valmistelevat lakiesitykset komiteamietinnön pohjalta ja hyväksyttävät ne sitten esim. meidän osaltamme puoluetoimikunnassa, jonka jälkeen eduskuntaryhmälle sanotaan, että asia on sovittu näin, siihen ei voi enää puuttua. Valta meidänkin puolueessamme on samoin kuin kaikissa muissakin siirrymässä puoluetoimikunnan alaisille puolueen virkamiehille. Kansanvallan laajentamisesta kyllä puhutaan, mutta onko nykyinen käytäntö sitä, saatte itse päätellä. Ja meidänhän oma on syy, jos annamme vallan käsistämme pienille junta-porukoille. Minun käsitykseni mukaan kunkin puolueen eduskuntaryhmä on kansanvaltaisisimmin valittu elin ja sen valtaa tulisi pönkittää tosissaan, eikä vain puheissa. Pahinta on mielestäni se, että puoluetoimikunnassa- ainakin meillä on niin vähän jäseniä, että jos kenttätöön hoito jätetään sen ja puolueelle palkattujen viranhaltijoiden varaan, niin kenttätöitä tehdään liian vähän. Tosin sanomalehdet ja radio sekä televisio levittävät nykyisin myös yhteiskunnallista tietoa, mutta paikallisväri siitä kuitenkin puuttuu.

Tottakai meidän puolueemme virkamiehetkin osaavat ponnistella ^{ja nauttevatkin} oikeiden asioiden puolesta, mutta tärkeä kuitenkin on saada myös järjestökenttäväki parem- kuin nykyisin on laita- mukaan ja pohtimaan näitä asioita. Onhan me ^{eduskunnassa} saatu monia hyvin tärkeitä asioita hyvään ratkaisuun, kuten työsuojelulait, jotka uusit- tiin viime eduskunnan aikana, on saatu tärkeille vakansseille myös valtiohallintoon omia miehiämme ja naisiamme, jotka tietenkin yrittävät ottaa asiois- ta päättäessään huomioon myös työmien ^{hen} edun, kuten verohallituksen pääjohtajaksi Mikon, joka on hyvin tärkeällä vakanssilla. Perustuslakimme vaan sallii ^{edustajan esittää} 34 henkilön hylätä pysyvien verolakien muutoksetkin. Niitä nykyisin voidaan säädellä vain yksivuotisina, mikä tietenkin vie pohjan pois pitkäjännitteisyydel- tä.

Vaikka meidänkin puolutyössämme on vielä paljon puutteita, niin sos. dem. puolue on kuitenkin se, johon ainakin tähän saakka kansamme suuri enemmistö on luottanut ja usko^o edelleenkin, että juuri meidän puolueemme yrittää pitää järkevästi, kaikki mahdol- lisuudet hyvin punniten, vähäväkisen ihmisen puolta, mutta ottaa huomioon myös koko maan edushⁿ, mitä on esim. se pyrkimys, että saataisiin kauppataseemme vähän parempaan tasapainoon. Tuomme liikaa kaikenlai- ta krääsää ja sen myymiseen osallistuvat innolla myös omat E-liikkeenme silloinkin, kun ainakin yhtä hyvää kotimaistakin olisi saatavilla, esim. kenkiä ja lasia.

ssr. dem. puolueesta
Kehitysaluepolitiikkaa yritämme ~~muuttaa~~ aluepolitiikaksi, joka järkevästi velvoittaisi läänin hallitukset yhdessä paikallisten kuntien viranomaisten, seutukaavaliittojen, rahalaitosten, MTK:n ja työmarkkinajärjestön kanssa suunnittelemaan, miten kunkin läänin aluetta olisi järkevästi kehitettävä, ottaen huomioon, että suunnitelmat soveltuvat myös valtakunnan voimaverkkoon ja ympäristönsuojeluun. Tällaiset suunnitelmat meiltä vielä vallan puuttuvat. Se johtuu siitä, että meillä hallitukset vaihtuvat liian usein, mikään ei ehdi kunnolla paneutua asioiden kokonaisuunnitteluun. Kepu kohuaa vain kehitysalueitten ja niiden ykkös- ja kakkosvyöhykkeellä, mutta me yritämme nähdä koko valtakunnan yhtenä suurena kehitysalueena. Kun ajelin esim. *Urjalaa* sanoin, ettei mitenkään vaikuttanut ruuhkasuoneen ajelulta, kun Forssan tieltä kääntyi *Urjalan tielle* - pikemminkin takamaalta, jonne mahtuisi *tehtaita* vielä vaikka millä mitalla

On siis kiistämättä selvää, että sosialidemokraatit edelleen joutuvat olemaan tämän maan asioita päävastuussa, koska olemme suurin puolue. Valtaa meillä on vain suhdelukumme mukaisesti ja eduskunnassakin on edelleen porvarienemmistö. Se meidän kaikkien tulisi koko ajan muistaa, että me emme yksin pysty määräämään yhtään mistään, vaan parannuksiin on mentävä kompromissien kautta

Järjestöväen tuki on kuitenkin hyvä kannustaja kaikille ja sitä on edelleen kehitettävä.

it ova iatda kumennalla